

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน โทร. ๐ ๕๓๖๑ ๑๘๕๓

ที่ กษ ๐๘๑๓.๐๘/๑๙๗

วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง ขอส่งสรุปบทเรียนที่ได้จากการพัฒนาความรู้ เพื่อใช้ประกอบการประเมิน รอบที่ ๑ ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

เรียน ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน

ตามที่ กองการเจ้าหน้าที่ ได้กำหนดให้บุคลากรของกรมพัฒนาที่ดินทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เข้าอบรมผ่านสื่อการเรียนการสอนระบบ LDD e-Training โดยเลือกอบรมอย่างน้อย ๒ เรื่อง และมีการสรุปบทเรียน จำนวน ๑ เรื่อง เพื่อพัฒนาความรู้และใช้เป็นผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดรายบุคคลด้านการพัฒนาบุคลากร ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘ นั้น

ในการนี้ ข้าพเจ้าได้เข้าอบรมผ่านสื่อการเรียนการสอนและได้สรุปบทเรียนจำนวน ๒ เรื่องเรียบร้อยแล้ว โดยมีผลการทดสอบหลังการเรียนการสอนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ จำนวน ๒ หลักสูตร คือ

๑. ดินดี ชชาติไทยรุ่งเรือง ต่อสู้ภัยคุกคามทรัพยากรดินด้วยแนวปฏิบัติเชิงพื้นที่ รุ่น ๑/๒๕๖๘

๒. มาตรฐานกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ โดยสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล

พร้อมทั้งได้แนบสรุปบทเรียนและเอกสารหลักฐานการเข้ารับการพัฒนาความรู้ ดังรายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายบุญชัย เลาว่าง)

นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

กรมพัฒนาที่ดิน

ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายบุญชัย เล่าว่าง

ได้ผ่านการฝึกอบรมการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ ระบบ LDD e-Training

หลักสูตร "ดินดี ชาดีไทยรุ่งเรือง ต่อกู้ภัยคุกคามทรัพยากรดินด้วยแนวปฏิบัติเชิงพื้นที่"
รุ่นที่ 1/2568 : ธันวาคม 2567 - มีนาคม 2568

(ดร.ทวิศักดิ์ รณเดโชพล)
อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

ประกาศนียบัตร

ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

บุญชัย เลาว้าง

ได้ผ่านการอบรมด้วยระบบการเรียนออนไลน์ในบทเรียน
มาตรฐานกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ
(Data Governance Framework Standard)

รวมระยะเวลาทั้งสิ้น ๐ : ๓๐ ชั่วโมง

โดยสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล
ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)
ให้ไว้ ณ วันที่ 29 ม.ค. 2568

(นางไอรดา เหลืองวิไล)

รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล
รักษาการแทนผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล

d24577ff

แบบรายงานผลการพัฒนาความรู้ของราชการ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖

รอบการประเมินที่ ๑/๒๕๖๘ ตั้งแต่วันที่ ๒๓ ธ.ค. ๒๕๖๗ – ๓๑ มี.ค. ๒๕๖๘

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ชื่อ-นามสกุล.....นายบุญชัย เล่าว้าง.....ตำแหน่ง.....นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ.....
กลุ่ม/ฝ่าย.....วิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน.....
หัวข้อการพัฒนา.....การเรียนรู้ผ่านสื่อการเรียนการสอน LDD.e-Training.....
.....หลักสูตร ดินดี ชาดี ไทยรุ่งเรือง ต่อสู้ภัยคุกคามทรัพยากรดินด้วยแนวปฏิบัติเชิงพื้นที่.....
สถานที่.....สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน.....วันที่.....๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๗.....
วิทยากร/ผู้ให้ความรู้.....รศ.ดร.สุรเชษฐ์ อร่ามรักษ์.....
หน่วยงานที่จัดอบรม.....กรมพัฒนาที่ดิน กลุ่มพัฒนามนุชนคร กองการเจ้าหน้าที่.....

สรุปสาระสำคัญ

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความเข้าใจของภัยคุกคามทรัพยากรดินในประเทศไทยเรื่องการกร่อนดิน การขาดสมดุลของธาตุอาหารและความเค็มของดิน ในเรื่องปัจจัยการเกิด ผลกระทบ และเทคโนโลยีการจัดการ เพื่อนำแนวทางการปฏิบัติเหล่านั้นมาปรับใช้และส่งเสริมให้มีการปฏิบัติอย่างแพร่หลาย เพื่อให้สามารถต่อสู้กับภัยคุกคามทรัพยากรดินได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความยั่งยืนในพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศไทยต่อไป

สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ

เรื่อง “ดินดี ชาดีไทยรุ่งเรือง ต่อสู้ภัยคุกคามทรัพยากรดินด้วยแนวปฏิบัติเชิงพื้นที่”

บทที่ ๑ สถานการณ์ปัจจุบัน

ดินเป็นรากฐานของชีวิต ดินให้ธาตุอาหารที่จำเป็นและส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช ดินของประเทศต้องเผชิญกับอันตรายต่อสุขภาพของดิน และผลผลิตของดิน ภัยคุกคามของทรัพยากรดิน ๓ ประเภทที่พบในประเทศไทย คือ

๑. การกร่อนดิน
๒. ความไม่สมดุลของธาตุอาหาร
๓. ความเค็มของดิน

ภัยคุกคามเหล่านี้มีความสำคัญต่อผลผลิตทางการเกษตร ความมั่นคงทางอาหาร และความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม ในประเทศไทยและแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่น่ากังวล การกร่อนดินซึ่งเกิดขึ้นโดยปัจจัยต่าง ๆ เช่น การตัดไม้ทำลายป่าและการจัดการที่ดินที่ไม่เหมาะสม ส่งผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตรเป็นวงกว้าง นำไปสู่การสูญเสียหน้าดิน และทำให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง

จากการศึกษาล่าสุดพบว่าพื้นที่ประมาณ ๑๕% ของพื้นที่ประเทศไทยประสบปัญหาดินถูกกร่อนในระดับปานกลางถึงรุนแรง ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนทางการเกษตรในระยะยาว การกร่อนดินไม่เพียงแต่ทำให้คุณภาพของดินลดลงยังก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำและการตกตะกอนในแม่น้ำและแหล่งน้ำอีกด้วย ความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืชเป็นอีกหนึ่งภัยคุกคามที่สำคัญ การใช้ปุ๋ยเคมีมากเกินไป และการจัดการธาตุอาหารที่ไม่เพียงพอเป็นสาเหตุให้เกิดความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืชของทรัพยากรดินในประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของพืชและศักยภาพในการให้ผลผลิตของพืช

ปริมาณธาตุอาหารของพืชที่จำเป็น เช่น ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ที่มีไม่เพียงพอจำกัดการเจริญเติบโตของพืชและทำให้สุขภาพของดินโดยรวมลดลง ในทางกลับกันการใช้ธาตุอาหารพืชที่มากเกินไปอาจทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ธาตุอาหารพืชที่ไหลบ่าลงไปในแหล่งน้ำ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ

นอกจากนี้ ความเค็มยังเป็นภัยคุกคามที่สำคัญในพื้นที่ชายฝั่งและบริเวณที่รองรับด้วยเกลือหิน การแพร่กระจายของความเค็มเข้าสู่พื้นที่เกษตรกรรมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของดินและจำกัดการเจริญเติบโตของพืช ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของเกษตรกรในพื้นที่ดังกล่าว ระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น การจัดการน้ำที่ไม่เหมาะสม และการระบายน้ำของดินส่งผลให้ความเค็มในดินรุนแรงขึ้น ทำให้ผลผลิตพืชลดลงและเกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจต่อเกษตรกร ซึ่งต้องพึ่งพาทรัพยากรดินเหล่านี้ ในการเพาะปลูกเพื่อหารายได้เลี้ยงชีพ

ทั้งนี้การจัดการกับภัยคุกคามของทรัพยากรดินเหล่านี้โดยตรง เราสามารถเพิ่มผลผลิตทางอาหาร และนำไปสู่ความกินดีอยู่ดี โดยรวมของผู้คนในประเทศ

บทที่ ๒ การต่อสู้กับการกร่อนดิน

สาเหตุและแนวทางแก้ไข

การกร่อนดินเป็นกระบวนการทางธรรมชาติ แต่กิจกรรมของมนุษย์รวมทั้งปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่เร่งการเกิดการกร่อนดินได้ การทำความเข้าใจถึงสาเหตุของการกร่อนดินเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาวิธีการจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อต่อสู้กับภัยคุกคามนี้

ส่วนที่ ๑ การกร่อนดินคืออะไร

การกร่อนดิน คือ การที่ดินชั้นบนถูกพัดพาหรือถูกชะล้างออกไปโดยมีสาเหตุหลักมาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น น้ำ ลม และกิจกรรมของมนุษย์ การกร่อนดิน โดยน้ำเป็นการกร่อนที่มักพบบ่อย เกิดขึ้นเมื่อเม็ดฝนกระทบผิวน้ำดินทำให้เกิดกระบวนการแตกกระจายของเม็ดดิน และเกิดการเคลื่อนที่ของดินไปกับกระแส น้ำ ขณะที่การกร่อนโดยลมมักเกิดขึ้นเมื่อกระแสลมพัดพาอนุภาคดินออกไปจากตำแหน่งเดิม การกร่อนดินทั้ง ๒ แบบ ส่งผลกระทบที่รุนแรง เช่น การสูญเสียหน้าดิน ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง และการเกิดการสะสมของตะกอนในแม่น้ำและแหล่งน้ำอื่น ๆ

ส่วนที่ ๒ สาเหตุการกร่อนดินในประเทศไทย

ในประเทศไทยพบว่ามีหลายปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการกร่อนดิน ส่งผลกระทบรุนแรงต่อพื้นที่ทางการเกษตร และสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น การจัดการที่ดินไม่เหมาะสม เช่น การไถพรวนบ่อยครั้ง การไม่มีสิ่งปกคลุมหน้าดินและการปลูกพืชหมุนเวียนที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้เกิดการกร่อนดินได้ การตัดไม้ทำลายป่าก็เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำลายป่าในพื้นที่ลาดชัน การเพิ่มความเสี่ยงของการกร่อนดินในช่วงฝนตกได้มาก นอกจากนี้สภาพอากาศที่รุนแรงผิดปกติ เช่น ฝนตกหนักและพายุไซโคลน อาจทำให้อัตราการกร่อนรุนแรงขึ้น ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นบ่อยครั้ง และรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศซึ่งส่งผลทำให้โครงสร้างดินถูกทำลายมากยิ่งขึ้น

การกร่อนดินได้รับอิทธิพลมาจากลักษณะตามธรรมชาติของดินเอง เช่น เนื้อดิน โครงสร้างดิน และปริมาณอินทรีย์วัตถุ

ส่วนที่ ๓ ผลกระทบของการกร่อนดิน

การกร่อนดินเกิดขึ้นเป็นวงกว้างและส่งผลกระทบอย่างมากต่อภาคการเกษตร สิ่งแวดล้อม และสังคมโดยรวม การกร่อนดินทำให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลงจากการหลุดหายไปของดินชั้นบนที่อุดมไปด้วยธาตุอาหารที่สำคัญต่อการเจริญเติบโตของพืช ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลงและอาจส่งผลเสียต่อความมั่นคงทางอาหาร การกร่อนดินยังก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำและเกิดตะกอนในแม่น้ำ ทะเลสาบ และแหล่งน้ำอื่น ๆ ปริมาณตะกอนที่เพิ่มขึ้นส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ ทำลายระบบนิเวศทางน้ำ และอาจเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตในน้ำ

นอกจากนี้ความลาดเอียงของพื้นที่ยังมีผลต่อความรุนแรงของการกร่อนดิน และอาจนำไปสู่การถล่มของดิน ซึ่งก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อโครงสร้างพื้นฐาน การตั้งถิ่นฐาน และการดำรงชีวิตของมนุษย์อีกด้วย

ส่วนที่ ๔ การแก้ปัญหาการกร่อนดิน

การต่อสู้กับการกร่อนดินอย่างมีประสิทธิภาพ เราจำเป็นต้องผสมผสานมาตรการป้องกันร่วมกับการฟื้นฟูควบคู่กันไป การควบคุมการกร่อนดินเป็นสิ่งจำเป็น การทำขั้นบันไดดินเป็นเทคนิคการสร้างคันดินไปตามแนวระดับบนพื้นที่ลาดเอียง เพื่อช่วยชะลอการไหลของน้ำและป้องกันการกร่อนดินจะช่วยลดการไหลบ่าของน้ำและลดการกร่อนดินได้ การปลูกพืชคลุมดินในช่วงเวลาที่ไม่ได้เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจจะช่วยป้องกันการกร่อนดิน รากของพืชคลุมดินจะช่วยยึดดินไว้ ช่วยลดความเสี่ยงของการสูญเสียดิน การฟื้นฟูป่าไม้และการปลูกป่าเป็นอีกวิธีที่สำคัญในการช่วยลดการกร่อนดิน การปลูกต้นไม้และฟื้นฟูป่าไม้ช่วยทำให้พื้นที่ที่มีความลาดเอียงสูญเสียดินน้อยลง ช่วยเพิ่มการแทรกซึมของน้ำลงดิน และส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งจะเป็นการช่วยปกป้องสุขภาพของดิน

แนวปฏิบัติในการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน เช่น การไถพรวนแบบอนุรักษ์ การทำวนเกษตร และการปลูกพืชตามแนวระดับ มีส่วนในการควบคุมการกร่อนดิน แนวทางจัดการเหล่านี้สามารถลดการรบกวนดินและช่วยรักษาโครงสร้างดินและอินทรีย์วัตถุในดินได้

การใช้เทคนิคการจัดการดินและน้ำที่เหมาะสม เช่น การคลุมดิน การปลูกพืชหมุนเวียน และการทำชั้นบันไดดิน สามารถลดความเสี่ยงต่อการกร่อนดินและส่งเสริมการอนุรักษ์ดินได้

บทที่ ๓ ความไม่สมดุลของธาตุอาหาร

ความอุดมสมบูรณ์ของดินมีความสำคัญต่อผลผลิตทางการเกษตรและความสำเร็จในการเพาะปลูกของเกษตรกร ความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืชเป็นปัจจัยทำให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง และกลายเป็นภัยคุกคามที่สำคัญได้

ความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืช หมายถึง ลักษณะที่ธาตุอาหารพืชสะสมในดินไม่สม่ำเสมอ หรือดินมีธาตุอาหารพืชที่จำเป็นในปริมาณที่ไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช ความไม่สมดุลของธาตุอาหารมักมีสาเหตุมาจากการใช้ปุ๋ยที่ไม่เหมาะสม การจัดการธาตุอาหารพืชไม่เพียงพอ และระดับ pH ของดินที่ไม่สมดุล ธาตุอาหารที่จำเป็น ได้แก่ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม รวมถึงธาตุอาหารเสริม เช่น เหล็ก สังกะสี มีบทบาทสำคัญในการกระบวนการสังเคราะห์แสง และการเจริญเติบโตของพืช ปริมาณธาตุอาหารพืชที่มากเกินไปหรือน้อยไป เป็นความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืชในดิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสมบูรณ์และผลผลิตของพืชได้

ผลกระทบของความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืช

ผลกระทบของความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืชส่งผลอย่างมากต่อทั้งสุขภาพของดิน ผลผลิตของพืช และสิ่งแวดล้อม หากดินมีปริมาณธาตุอาหารพืชมากเกินไป ธาตุอาหารพืชส่วนเกินนี้จะไหลลงสู่แหล่งน้ำ ทำให้แหล่งน้ำเน่าเสียและเกิดความไม่สมดุลของระบบนิเวศ นอกจากนี้ยังอาจทำให้เกิดภาวะดินเป็นกรด และความเป็นพิษของเกลือที่เป็นอันตรายต่อคุณภาพดิน

ในทางกลับกันการขาดธาตุอาหารพืช ส่งผลให้พืชเจริญเติบโตช้า ผลผลิตลดลง และอ่อนแอต่อการต้านทานโรคและแมลงศัตรูพืชอีกด้วย

ความมากเกินไปหรือน้อยเกินไปของธาตุอาหารพืชบางธาตุ อาจส่งผลกระทบต่อความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืชอื่น ๆ ด้วย เนื่องจากธาตุอาหารพืชในดินมีปฏิสัมพันธ์กัน และมีอิทธิพลต่อการดูดกินธาตุอาหารของพืช

กลยุทธ์ในการจัดการความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืช

การฟื้นฟูความสมดุลของธาตุอาหารพืชและระดับความอุดมสมบูรณ์ของดิน จำเป็นต้องอาศัยแนวทางปฏิบัติในการจัดการธาตุอาหารพืชที่เหมาะสม

การตรวจวิเคราะห์ดินเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญ ในการระบุชนิดและปริมาณธาตุอาหารพืชที่ขาดหรือเกิน เมื่อทราบสถานะของธาตุอาหารในดิน เกษตรกรจะสามารถตัดสินใจใช้ปุ๋ยและการใส่ธาตุอาหารเสริมอื่น ๆ ให้กับพืชได้อย่างเหมาะสม การจัดการธาตุอาหารพืชอย่างแม่นยำตามหลักการของการใช้ธาตุอาหารเฉพาะพื้นที่ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใส่ปุ๋ยและลดการสูญเสียธาตุอาหารพืช แนวทางการจัดการนี้เกี่ยวกับการปรับอัตราปุ๋ยช่วงเวลาในการใส่ปุ๋ย ให้สอดคล้องกับความต้องการของพืช และสภาพดิน

การใช้เทคนิคการจัดการอินทรีย์วัตถุ เช่น การทำปุ๋ยหมักและการปลูกพืชคลุมดิน ช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการหมุนเวียนธาตุอาหารในดิน และเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารที่จำเป็นต่อพืชได้

การปลูกพืชหมุนเวียนและการปลูกพืชผสมผสานหลากหลายชนิดช่วยแก้ปัญหาความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืชได้ เนื่องจากพืชต่างชนิดกันมีความต้องการธาตุอาหารพืชที่แตกต่างกัน และการปลูกพืชหมุนเวียนจะช่วยป้องกันการสูญเสียธาตุอาหาร รวมถึงส่งเสริมการดูดกินธาตุอาหารพืชอย่างสมดุล

นอกจากนี้แนวทางปฏิบัติในการจัดการดินอย่างยั่งยืน เช่น การไถพรวนแบบอนุรักษ์ การจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและระบบวนเกษตร ช่วยส่งเสริมความอุดมสมบูรณ์ของดินในระยะยาว และลดการสูญเสียธาตุอาหารพืชได้เป็นอย่างดี

การสร้างกลยุทธ์การจัดการธาตุอาหารพืช

การพัฒนากลยุทธ์การจัดการธาตุอาหารพืชที่มีประสิทธิภาพ ต้องพิจารณาแบบองค์รวมและใช้วิธีการเฉพาะพื้นที่ สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงในการกำหนดแนวทางจัดการธาตุอาหาร คือ ลักษณะของดิน ความต้องการของพืช และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

การให้ความรู้และสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกรมีความสำคัญ ในการส่งเสริมการจัดการธาตุอาหารพืชอย่างยั่งยืน เพื่อให้มีคุณภาพดินและผลผลิตดินที่ดีในระยะยาว

บทที่ ๔ แนวทางป้องกันควบคุม

ความเค็มในดินเป็นปัญหาสำคัญต่อการเพาะปลูกในหลายภูมิภาครวมถึงประเทศไทย ดินสะสมเกลือ ในปริมาณมากทำให้ดินมีสภาพเค็ม ความอุดมสมบูรณ์ของดินและผลผลิตของพืชลดลง ความเข้าใจวิธีจัดการความเค็มในดินที่ถูกต้องจะนำไปสู่การทำการเกษตรอย่างยั่งยืน

ความเค็มของดิน เกิดจากการที่ดินสะสมเกลือโดยเฉพาะโซเดียม แคลเซียม และแมกนีเซียมในปริมาณมากจนมีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช เกลือเหล่านี้มาจากแหล่งต่าง ๆ เช่น น้ำชลประทาน แหล่งเกลือหิน และการรุกรานของน้ำทะเล ดินเค็ม/ดินที่มีผลกระทบจากเกลือทำให้ความสามารถในการซึมน้ำและการระบายน้ำลดลงนำไปสู่สถานะที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของพืช ความเข้มข้นของเกลือในดินที่สูง รบกวนการดูดน้ำและธาตุอาหารของพืช ทำให้เกิดการเหี่ยวเฉา ความไม่สมดุลของธาตุอาหารและทำให้ผลผลิตพืชลดลงอีกด้วย

สาเหตุของความเค็มของดินในประเทศไทย

ในประเทศไทย ความเค็มของดินสามารถเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย ได้แก่ การชลประทาน สภาพภูมิอากาศ และอิทธิพลของน้ำทะเลในพื้นที่ชายฝั่งทะเล การชลประทานที่ไม่เหมาะสม เช่น การใช้น้ำเค็มรดต้นพืชมากเกินไป หรือการปล่อยให้น้ำเค็มขังในพื้นที่ ทำให้เกิดการสะสมของเกลือในดิน ในพื้นที่ชายฝั่งทะเล อาจเกิดการรุกรานของน้ำทะเลขึ้นได้ หากระดับน้ำทะเลสูงขึ้น หรือระดับน้ำใต้ดินลดลงและมีน้ำจืดไม่เพียงพอที่จะทำให้เกลือเจือจาง จะส่งผลให้ดินในพื้นที่ใกล้ชายฝั่งทะเลมีความเค็มสูงขึ้นได้ บางบริเวณการสะสมเกลือในดิน เกี่ยวข้องกับหน่วยธรณีวิทยาโดยหินที่รองรับอยู่ข้างล่างมีเกลือเป็นองค์ประกอบ เมื่อหินผุพังสลายตัว เกลือจึงเคลื่อนย้ายไปสะสมในดินและน้ำใต้ดิน สำหรับประเทศไทยพบดินนี้ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งแอ่งโคราชและแอ่งสกลนคร

แนวทางการป้องกันและควบคุม

การป้องกันและจัดการความเค็มของดินต้องใช้วิธีการผสมผสาน ซึ่งครอบคลุมแนวทางปฏิบัติทั้งด้านการจัดการน้ำและดิน การชลประทานที่เหมาะสมช่วยป้องกันการสะสมเกลือในดิน การใช้เทคนิคการให้น้ำที่มีประสิทธิภาพ เช่น ระบบน้ำหยดหรือระบบสปริงเกอร์ จะช่วยลดการสูญเสียน้ำ ลดการขบ้น้ำเค็มในพื้นที่ และการสะสมเกลือในดิน

การระบายน้ำใต้ผิวดินเป็นวิธีนำเกลือซึ่งละลายอยู่ในน้ำใต้ผิวดินออกไป จึงช่วยลดการสะสมเกลือในดินได้เป็นอย่างดี พื้นที่ที่ดินมีความเค็มมาก ๆ ควรมีระบบระบายน้ำใต้ดิน โดยสร้างคันดินตามแนวระดับและปรับผิวดินให้ลาดเอียงเล็กน้อย เพื่อระบายน้ำที่มีเกลือออกจากพื้นที่ได้สะดวก จากนั้น ทำการเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุอย่างการใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกลงดิน ซึ่งอินทรีย์วัตถุจะช่วยปรับปรุงโครงสร้างดิน เพิ่มความสามารถในการอุ้มน้ำ

ทำให้ดินมีความชื้นมากขึ้น เป็นการป้องกันการเคลื่อนที่ของเกลือมาสะสมที่ผิวดิน และอินทรีย์วัตถุยังส่งเสริมการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์ที่ทนเค็มซึ่งเป็นผลดีต่อการเพาะปลูก

การเลือกพืชทนเค็มและพันธุ์พืชที่ปรับตัวให้เจริญเติบโตได้ในสภาพแวดล้อมที่มีเกลือสะสมในดิน เป็นอีกหนทางเลือกที่ดีสำหรับการเพาะปลูกในพื้นที่ดินนี้ เนื่องจากพืชบางประเภทมีกลไกในการต้านทานความเค็ม และสามารถกำจัดเกลือออกจากต้น จึงสามารถเจริญเติบโตและให้ผลผลิตในพื้นที่ดินที่มีผลกระทบจากเกลือได้

การใช้น้ำล้างเกลือ โดยทำการขังน้ำเป็นระยะเวลาสั้น ๆ เพื่อให้เกลือที่สะสมใกล้ผิวดินละลายออกมากับน้ำ แล้วทำการระบายน้ำนั้นออกจากพื้นที่ จะช่วยลดความเข้มข้นของเกลือบริเวณรากพืชได้อย่างชัดเจน

แนวทางการร่วมมือและการศึกษา

การจัดการความเค็มในดินต้องอาศัยความร่วมมือกันและการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเกษตรกร นักวิชาการเกษตร และนักส่งเสริมการเกษตร การจัดทำแผนที่ดินที่มีผลกระทบจากเกลือ ที่มีการเก็บข้อมูลดินในพื้นที่และวิเคราะห์ค่าความเค็ม ช่วยให้สามารถระบุข้อมูลดินเชิงพื้นที่ มีประโยชน์ในการติดตามและเฝ้าระวังคาดการณ์พื้นที่ที่มีแนวโน้มที่จะเกิดเพิ่มขึ้น และนำมาพิจารณากำหนดแนวทางในการจัดการดินนี้ให้เหมาะสม ในแต่ละพื้นที่

การให้ความรู้ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสาธิตล้วนสำคัญต่อการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับดินที่มีผลกระทบจากเกลือ เพื่อเกษตรกรจะสามารถจัดการและใช้ประโยชน์จากพื้นที่ดินนี้ได้อย่างยั่งยืน และร่วมกันป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่กระจายเกลือในพื้นที่เกษตรกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

การร่วมมือกันของหน่วยงานในท้องถิ่นและผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร สามารถจัดทำข้อมูลเชิงลึกที่มีประโยชน์เกี่ยวกับแนวทางการจัดการเฉพาะพื้นที่ และการพัฒนาพันธุ์พืชที่ทนเค็มได้

แบบรายงานผลการพัฒนาความรู้ของข้าราชการ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖

รอบการประเมินที่ ๑/๒๕๖๘ ตั้งแต่วันที่ ๒๓ ธ.ค. ๒๕๖๗ - ๓๑ มี.ค. ๒๕๖๘ ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๖๘

ชื่อ-นามสกุล.....นายบุญชัย เลาว้าง.....ตำแหน่ง.....นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ.....
กลุ่ม/ฝ่าย.....วิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน.....
หัวข้อการพัฒนา.....การเรียนรู้ผ่านสื่อการเรียนการสอน.Thailand.Digital.Government.Academy.:TDGA
.....ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance for Government).....
สถานที่.....สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน.....วันที่.....๒๙ มกราคม ๒๕๖๘.....
วิทยากร/ผู้ให้ความรู้.....สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน).....
หน่วยงานที่จัดอบรม.....สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน).....

สรุปสาระสำคัญ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลของรัฐ
๒. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้

ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance for Government)

ข้อมูลจัดเป็นทรัพย์สินที่สำคัญในการดำเนินงานของหน่วยงาน ภาครัฐจึงได้ให้ความสำคัญกับการนำข้อมูลมาใช้สนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลให้กับทุกภาคส่วน แต่ในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐยังประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาเชิงนโยบายและปฏิบัติ ทั้งในเรื่องความซ้ำซ้อนของข้อมูลความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล (เช่น การรักษาความลับ การเข้าถึงข้อมูล การรักษาความเป็นส่วนตัวบุคคล) คุณภาพของข้อมูล (เช่น ความถูกต้อง ความครบถ้วน ความเป็นปัจจุบัน) การเปิดเผยข้อมูล (เช่น หน่วยงานเจ้าของข้อมูลไม่อนุญาตให้เข้าถึงข้อมูล กระบวนการขอใช้ข้อมูล ซ้ำซ้อนและใช้เวลานาน ข้อมูลไม่อยู่ในรูปแบบที่ใช้งานต่อได้ง่าย) และยังไม่มีการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ประเด็นปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้อาจเป็นผลมาจากการบริหารจัดการข้อมูลที่ไม่ครอบคลุมและไม่ชัดเจนของหน่วยงาน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการและแนวปฏิบัติในธรรมาภิบาลข้อมูลและบริหารจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เพื่อให้การได้มาและการนำไปใช้ข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน มั่นคงปลอดภัย รักษาความเป็นส่วนตัว และสามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคงปลอดภัยได้จริง ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance for Government) จึงถูกจัดทำขึ้น เพื่อกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้มีส่วนได้เสียในการบริหารจัดการข้อมูล โดยประกอบด้วย สภาพแวดล้อมของธรรมาภิบาลข้อมูล กฎเกณฑ์หรือนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกับข้อมูล บทบาทและความรับผิดชอบในธรรมาภิบาลข้อมูล ภาครัฐ กระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ และการวัดการดำเนินการและความสำเร็จของธรรมาภิบาลข้อมูล ภาครัฐ กล่าวคือ บุคคลที่ได้รับบทบาทในธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ จะมีหน้าที่ในการกำหนดขอบเขต กฎเกณฑ์ และนโยบายข้อมูลที่ใช้ในกระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ เพื่อควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล ตั้งแต่การสร้าง การจัดเก็บ การประมวลผล การใช้ การเผยแพร่จนถึงการทำลาย โดยกฎเกณฑ์ และนโยบายข้อมูลต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมองค์กรของแต่ละหน่วยงาน การวัดผลการดำเนินการช่วยให้เห็นระดับการดำเนินการของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการหรือคุณภาพของข้อมูล

ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐจะเป็นแนวทางให้หน่วยงานภาครัฐ ทั้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่ นำไปปรับใช้ให้เข้ากับลักษณะเฉพาะของแต่ละหน่วยงานเพื่อให้สามารถปรับตัวตามบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ หมายถึง การกำหนดสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้มีส่วนได้เสียในการบริหารจัดการข้อมูลทุกขั้นตอนเพื่อให้การได้มาและการนำไปใช้ข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน รักษาความเป็นส่วนตัว และสามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคงปลอดภัย

ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ คือ กลไกสำคัญในการแก้ปัญหาคาขาดการบริหารจัดการข้อมูล และช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลภาครัฐได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะทำให้ประเทศสามารถพัฒนาได้ในทุกมิติ และไปในทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสม

กรอบธรรมาภิบาลภาครัฐ ประกอบด้วย

- โครงสร้างธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance Structure)
- กระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance Processes)
- นิยามและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล (Definition and Rules)
- การวัดการดำเนินการและความสำเร็จของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance Metrics/Success Measures)

โครงสร้างธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance Structure)

โครงสร้าง ธรรมาภิบาล ข้อมูลภาครัฐ (Data Governance Structure)

หัวหน้าทีมบริหารข้อมูล

บริหารจัดการ ความคุ้มครอง วัฒนธรรม
และติดตามการดำเนินงานให้เป็นไป
ตามแผนที่วาง

บริการข้อมูลด้านเทคนิค

การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศแก่บริการข้อมูล
ด้านธุรกิจ

ทีมบริหารข้อมูล (Data Steward Team)

ผู้บริหารข้อมูลระดับสูง (CDO)

นำข้อมูลที่ได้จากทีมบริหารข้อมูล
ไปวิเคราะห์และหาแนวทางปรับปรุง
ร่วมกับผู้บริหารส่วนอื่น เพื่อจัดทำ
ยุทธศาสตร์ และการดำเนินงาน
อย่างมีคุณภาพ พร้อมเป็นตัวแทน
เชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูล
เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของ
หน่วยงาน

บริการข้อมูลด้านธุรกิจ

ให้ความรู้ด้านการด้านคุณภาพ
ข้อมูลการเป็นส่วนบุคคล และ
ความมั่นคงปลอดภัย เพื่อให้ได้
ข้อมูลที่ตรงตามความต้องการ
ของผู้ใช้

บริการข้อมูล

ด้านคุณภาพข้อมูล
วิเคราะห์ความพร้อม
ตรวจสอบ วัฒนธรรม
การดำเนินงานของ
ข้อมูล

โครงสร้าง ธรรมาภิบาล ข้อมูลภาครัฐ (Data Governance Structure)

ผู้มีส่วนได้เสียกับข้อมูล (Data Stakeholder)

คนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั้งหมด รวมถึงคนที่จะต้อง
ใช้ข้อมูลนั้นๆ มีหน้าที่เสนอความคิดเห็นและ
แจ้งปัญหาที่พบตอนใช้ข้อมูล

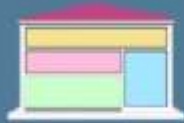

กระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance Processes)

นิยามและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล (Definition and Rules)

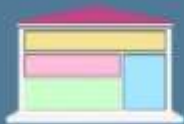

นิยาม และกฎเกณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล

(Definition and Rules)

กฎเกณฑ์ของข้อมูล/นโยบายข้อมูล (Data Rules/Data Policies)

นิยาม และกฎเกณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล

(Definition and Rules)

สภาพแวดล้อมของธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Environment)

การวัดการดำเนินการและความสำเร็จของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ
(Data Governance Metrics/Success Measures)

		โครงสร้างการ กำกับดูแล	กระบวนการ กำกับดูแล	นโยบายข้อมูลและ การตรวจสอบ	การประเมินคุณภาพ ข้อมูลและความมั่นคง ปลอดภัย	การวัดความทันทุน และการปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง
None 0		?	?	?	?	?
Initial 1		★	★	?	?	?
Managed 2		★★	★★	★★	?	?
Standardized 3		★★★	★★★	★★★	★★★★	?
Advanced 4		★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	?
Optimized 5		★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★

ขั้นตอนทั้ง ๙ ของการทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

ขั้นตอนที่ ๑ : ศึกษาสภาพแวดล้อม

ขั้นตอน 1
ศึกษาสภาพแวดล้อม

01
สภาพแวดล้อมภายในของหน่วยงาน

ภายในหน่วยงาน
เช่น วัฒนธรรมขององค์กร ระเบียบ แนวปฏิบัติ แผนยุทธศาสตร์ มาตรฐานและข้อกำหนด

ภายนอกหน่วยงาน
สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอน 1
ศึกษาสภาพแวดล้อม

02
เข้าใจความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียกับข้อมูล

กำหนดผู้มีส่วนได้เสียกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องและรวบรวมความต้องการ เช่น คุณภาพข้อมูล การรักษาความเป็นส่วนตัวส่วนบุคคล ความมั่นคงปลอดภัยข้อมูล ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อร้องเรียน

ขั้นตอนที่ ๒ : กำหนดขอบเขต

ขั้นตอนที่ ๓ : กำหนดบทบาทความรับผิดชอบ

โครงสร้าง ธรรมาภิบาล ข้อมูลภาครัฐ (Data Governance Structure)

ผู้บริหารข้อมูลระดับสูง (CDO)
นำข้อมูลที่ได้จากทีมบริหารข้อมูลไปวิเคราะห์และหาแนวทางปรับปรุงร่วมกับผู้บริหารส่วนอื่น เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพ พร้อมเป็นตัวกลางเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของหน่วยงาน

บริการข้อมูลด้านธุรกิจ
วิเคราะห์ความต้องการด้านคุณภาพ ความเป็นส่วนบุคคล และความสัมพันธ์ของข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้

บริการข้อมูลด้านกฎหมายข้อมูล
วิเคราะห์ความพร้อม ตรวจสอบ คุ้มครอง การดำเนินงานของข้อมูล

ขั้นตอน 3

กำหนดบทบาทความรับผิดชอบ

โครงสร้าง ธรรมาภิบาล ข้อมูลภาครัฐ (Data Governance Structure)

ผู้มีส่วนได้เสียกับข้อมูล (Data Stakeholder)

คนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั้งหมด รวมถึงคนที่จะต้องใช้ข้อมูลนั้นๆ มีหน้าที่เสนอความคิดเห็นและแจ้งปัญหาที่พบตอนใช้ข้อมูล

ขั้นตอนที่ ๔ : สื่อสารและสร้างการรับรู้

ขั้นตอน 4
สื่อสารและสร้างการรับรู้

แผนสื่อสารและการติดตามการดำเนินงาน

- สื่อสารอย่างไร
- ใครรับสาร
- มีผลกระทบหรือไม่

สร้างการรับรู้และตระหนัก

- » ขอบเขต
- » นโยบาย
- » เป้าหมาย
- » แผนงาน
- » ผลสัมฤทธิ์
- » โครงสร้างและการมีส่วนร่วม
- » กฎเกณฑ์และมาตรการด้านข้อมูล

ขั้นตอนที่ ๕ : วางแผน

ขั้นตอน 5
วางแผน

ตั้งเป้า อย่างไร...ให้บรรลุวัตถุประสงค์

สอดคล้องกับกฎระเบียบ นโยบาย และมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายข้อมูลของหน่วยงาน และสามารถวัดผลได้

ต้องคำนึงถึง

- » วัตถุประสงค์
- » ความต้องการและความคาดหวังของ
- » ผู้มีส่วนได้เสีย
- » กระบวนการ และเอกสารที่จำเป็นในการจัดทำ
- » ทรัพยากรที่ต้องใช้
- » การประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง
- » การตรวจสอบ ติดตาม วัดผล กิจกรรม

สิ่งที่ต้องมี

- » สิ่งที่ต้องทำ
- » ทรัพยากรที่ใช้
- » ผู้รับผิดชอบ
- » ระยะเวลาที่ต้องดำเนินการ
- » วิธีการประเมินและวัดผล

ขั้นตอนที่ ๖ : กำหนดนโยบายข้อมูล

ขั้นตอนที่ ๗ : กิจกรรมหลักในการดำเนินการ

ขั้นตอนที่ ๘ : ติดตามและวัดผล

ขั้นตอน 8 ติดตาม และวัดผลการวัด

ขั้นตอน 8 ติดตาม และวัดผลการวัด

ขั้นตอนที่ ๙ : ตรวจสอบ ประเมิน และรายงานผล

บทสรุป

ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance for Government) เปรียบเสมือนเป็นแนวทางในการริเริ่มกำหนดกลไกต่าง ๆ ในธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ ข้อมูลให้ได้ซึ่งข้อมูลที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย สร้างมูลค่า และสามารถเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานทั้ง การเปิดเผยข้อมูล เชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูล และการสร้างประโยชน์จากข้อมูลต่อไปในอนาคต ซึ่งจะเป็น ประโยชน์อย่าง ยิ่งต่อการดำเนินงานและการแข่งขันของประเทศ

จากกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐตามหัวข้อในบทที่ ๓ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงโครงสร้าง กระบวนการ และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐที่ดีนั้น หน่วยงานควรคำนึงถึงการ ดำเนินงานดังนี้

๑. บทบาทของผู้บริหาร ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน เป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการผลักดันให้เกิด ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ ดังนั้นผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานต้องมีความมุ่งมั่นในการผลักดันให้เกิด ธรรมาภิบาลข้อมูล ภาครัฐ โดยผู้บริหารควรมีบทบาท ดังนี้

- สื่อสารถึงความสำคัญของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ ขอบเขต นโยบาย และเป้าประสงค์ของ ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

- สนับสนุน ส่งเสริม จัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน

- ทบทวนธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐในหน่วยงาน และส่งเสริมให้เกิดธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐอยู่เสมอ

๒. จัดตั้งคณะทำงาน จัดตั้งคณะทำงานให้สอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งตามที่ได้ กำหนดไว้ในกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ เช่น คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล บริกรข้อมูล ทั้งนี้ หน่วยงานสามารถดูความเหมาะสมในการบริหารจัดการบุคลากรที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานดังกล่าว นอกจากนั้นบางหน่วยงานอาจมีบุคลากรที่ทำหน้าที่ในลักษณะดังกล่าวอยู่ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามการ กำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนจะส่งผลต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อหน่วยงาน

๓. กำหนดกระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ กำหนดกระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance Process) ตามที่ได้กำหนดไว้ในกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ โดยพิจารณาถึง การเลือก ข้อมูล เพื่อดำเนินการธรรมาภิบาล การระบุเป้าหมาย การกำหนดมาตรฐานและแนวปฏิบัติ รวมถึงการ บริหารจัดการคน โดยกระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ เริ่มตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ การ ตรวจสอบ วัดผลและรายงานไปจนถึงการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

๔. กำหนดนโยบาย กฎเกณฑ์ของข้อมูล การกำหนดนโยบายข้อมูลจัดเป็นหนึ่งในพื้นฐานของธรรมาภิบาล ข้อมูล ภาครัฐ นโยบายที่กำหนดสามารถใช้รายละเอียดตามที่ระบุในกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐได้ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งหรือข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีการ เผยแพร่และสื่อสารให้กับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในหน่วยงานและภายนอกหน่วยงาน เพื่อ ดำเนินการต่อไป

๕. การปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ กลุ่มคนที่ได้กำหนดไว้ในธรรมาภิบาล ข้อมูล ภาครัฐตามที่ระบุในข้อที่ ๒ มีหน้าที่ในการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไป โดยเริ่มตั้งแต่การ วางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบ และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ องค์ประกอบอย่างน้อยที่ หน่วยงานจะต้องดำเนินการได้แก่

- สร้างการรับรู้ให้กับคนภายในหน่วยงาน

- ดำเนินการตามนโยบาย กฎเกณฑ์ของข้อมูล

- บริหารจัดการข้อมูล

- ส่งเสริมและสนับสนุนการแลกเปลี่ยน ตลอดจนการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

๖. ตรวจสอบเพื่อการประเมินผล การทำงานในภาพรวมเพื่อเป็นข้อมูลที่ใช้สำหรับการตัดสินใจ เพื่อการ ปรับปรุง หรือพัฒนาในอนาคต และบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ตลอดจนเป็นแนวทางในการบริหารจัดการต่อไป

ในกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐนั้นจะต้องจัดทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ดังนั้นหน่วยงานควร ต้อง ดำเนินการและวัดผล ปรับปรุงประสิทธิภาพอยู่เสมอเพื่อยกระดับการดำเนินงานให้มีธรรมาภิบาลข้อมูล ภาครัฐที่มี ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน เพิ่มศักยภาพ ส่งผลดีทั้งต่อประชาชนและ ประเทศชาติต่อไป